מרובה פרק שביעי בבא קמא

כחושה והשמינה כו'. הגנב פעמה וקשיא לרב דאמר תשלומי ד' וה' כשעת העמדה בדין וקס"ד כין שנתה בין הכחישה הגנב בידיס: ומשני **משום דא"ל כו'.** אבל שנתה בדמים שהוקרו בהמות בשוק או שנתפטמה מאליה משלם כפל כי השתא: **והכחישה.**

אין לי אלא ידו חצירו וקרפיפו מנין ת"ל [1]**אם המצא תמצא** מ"מ א"כ לימא קרא או המצא המצא או תמצא תמצא מדשני קרא ש"מ תרתי: גופא אמר רב [2]קרן כעין שגנב תשלומי כפל [3]ותשלומי ארבעה וחמשה כשעת העמדה בדין מאי טעמא דרב אמר קרא גניבה וחיים אמאי קאמר רחמנא חיים בגניבה אחייה לקרן כעין שגנב [4] אמר רב ששת אמינא [5]כי ניים ושביב רב אמר להא שמעתא דתניא [6]כחושה והשמינה משלם תשלומי כפל ותשלומי ארבעה וחמשה כעין שגנב אמרי משום [7]ר"א"ל אנא פטימנא ואת שקלת ת"ש [8]השמינה והכחישה משלם תשלומי כפל ותשלומי ארבעה וחמשה כעין שגנב התם נמי משום דאמרינן ליה מה לי קטלה כולה מה לי קטלה פלגא כי קאמר רב [9]ביוקרא וזולא הוא דקאמר היכי דמי אילימא דמעיקרא שויא זוזא ולבסוף שויא ד' זוזי קרן כעין שגנב לימא פליגא דרב אדרבה [10]דאמר [11]רבה האי [12]מאן דגזל חביתא דחמרא מחבריה מעיקרא שויא זוזא ולבסוף שויא ד' זוזי תברה או שתייה משלם ד' איתבר ממילא משלם זוזא אמרי [13]כי קאמר רב כגון דמעיקרא שויא ד' ולבסוף שויא זוזא קרן כעין שגנב [14]תשלומי כפל ותשלומי ארבעה וחמשה כשעת העמדה בדין תני רבי חנינא לסיועיה לרב[15] בעה"ב שטען טענת גנב בפקדון ונשבע והודה ובאו עדים אם עד שלא באו עדים הודה [16]משלם קרן וחומש ואשם ואם משבאו עדים הודה [17]משלם תשלומי כפל ואשם וחומשו עולה לו בכפילו דברי רבי יעקב וחכמים

ומכ"ל

[1] אם המצא תמצא מ"מ א"כ לימא קרא או המצא המצא או תמצא תמצא מדשני קרא ש"מ תרתי: גופא אמר רב [2]קרן כעין שגנב תשלומי כפל [3]ותשלומי ארבעה וחמשה כשעת העמדה בדין מאי טעמא דרב אמר קרא גניבה וחיים אמאי קאמר רחמנא חיים בגניבה אחייה לקרן כעין שגנב [4] אמר רב ששת אמינא [5]כי ניים ושביב רב אמר להא שמעתא דתניא [6]כחושה והשמינה משלם תשלומי כפל ותשלומי ארבעה וחמשה כעין שגנב אמרי משום [7]ר"א"ל אנא פטימנא ואת שקלת ת"ש [8]השמינה והכחישה משלם תשלומי כפל ותשלומי ארבעה וחמשה כעין שגנב התם נמי משום דאמרינן ליה מה לי קטלה כולה מה לי קטלה פלגא כי קאמר רב [9]ביוקרא וזולא הוא דקאמר היכי דמי אילימא דמעיקרא שויא זוזא ולבסוף שויא ד' זוזי קרן כעין שגנב לימא פליגא דרב אדרבה [10]דאמר [11]רבה האי [12]מאן דגזל חביתא דחמרא מחבריה מעיקרא שויא זוזא ולבסוף שויא ד' זוזי תברה או שתייה משלם ד' איתבר ממילא משלם זוזא אמרי [13]כי קאמר רב כגון דמעיקרא שויא ד' ולבסוף שויא זוזא קרן כעין שגנב [14]תשלומי כפל ותשלומי ארבעה וחמשה כשעת העמדה בדין תני רבי חנינא לסיועיה לרב[15] בעה"ב שטען טענת גנב בפקדון ונשבע והודה ובאו עדים אם עד שלא באו עדים הודה [16]משלם קרן וחומש ואשם ואם משבאו עדים הודה [17]משלם תשלומי כפל ואשם וחומשו עולה לו בכפילו דברי רבי יעקב וחכמים

דמייתי לה מיוקרא וזולא וכן פרק כל שעה (פסחים דף נב.) גבי אוכל תרומה דקאמר היכא דמעיקרא שויא ד' ולבסוף שויא זוזא לא תבעי לך דודאי לפי דמיס משלם דלא גרע מגזלן דתנן כל הגזלנים משלמים כשעת הגזילה וי"ל דעיקר רב לא אתא לאשמועינן אלא תשלומי כפל ותשלומי ארבעה וחמשה כשעת העמדה בדין והא דקאמר מ"ט דרב אתשלומי כפל ותשלומי ד' וה' קא בעי וה"פ אמר קרא גניבה וחיים אחייה לקרן כעין שגנב ומשמע ליה דוקא לקרן ולא תשלומי ד' וה' וא"ת בהגזל קמא (לקמן דף קה.) דאמר רבא גזל שלא לגדולות בג' פרוטות והחלו ועמדו על ג' והחזיר לו ב' מייב להחזיר לו אחת ותנא תונא גזל ממך ועבר עליו הפסח אמאי לא מייתי ראיה ממתני' דכל הגזלנים משלמין כשעת הגזילה לאתויי דר' אלעאי גזל עלה ונעשה איל נעשה שיטו בידו וקנאו מ"מ לענין יוקרא וזולא נמי אייתי כדמוכח בסוף המפקיד (נ"מ דף מג.) דלא אתי לאיתויי אלא אם כן איתא נמי בעין משלם כשעת הגזילה אבל גבי אגודה דאם איתא בעין לא הויא בת השבה דהשתא לא שויא פרוטה הוה אמינא דכי ליתא נמי לא משלם אבל מהכיא דאמרן ועבר עליו הפסח מייתי שפיר דאילו הוי בעין לא שוי מידי אפ"ה היכא דליתא בעין משלם כדמעיקרא ובפרק כל שעה (פסחים דף נב.) הוי מצי לאתויי מהכוא דגזל אמרן דמשלם כדמעיקרא אלא דיתא ליה להכיא הכיא דכל הגזלנים שהיא שויה מחילה ועוד אור"י דמגזל אמרן לא מצי למידק כלל דלפי דמיס משלם היכא דמעיקרא שויא ד' ולבסוף שויא זוזא דה"א דגבי אמרן כי ליתא בעין בעי לשלומי ליה אמרן מעליא כאותה מתיבה שגזל דלפי מדה משלם אבל לא כדמיס של שעת הגזילה:

דתניא כחושה והשמינה כו'. תימה הימי ס"ד דרב ששת שדבר רב בכחושה והשמינה דל"כ היה מגרע כחו של קרן וממילתיה דרב משמע שבא ליפות כחו של קרן ולגרע כח כפל ד' וה' דקאמר אחייה לקרן כעין שגנב ואחייה משמע לשון יפוי כח וי"ל דאחייה אין לשון יפוי אלא לשון תשלומים וכל דבר שמשלים החסרון שגנב או גזל קרי אחייה וכן משמע בסוף שמעתין[1] דקאמר [1]טלאים כדמעיקרא [משלם] כפל ד' וה' כשל עכשיו משמע אפי' מעיקרא שויא זוזא ולבסוף ד' דומיא דעלה ועשה איל משלם כפל כי השתא לפי' ר"י דלקמן ושם אפרש בע"ה ומיהו ר"ת פי' בע"א לקמן דלגרע כח הכפל קאמר רב כשעת העמדה בדין ולא ליפות:

אנא מפטימנא ואת שקלת. משמע דכשנתפטמה מאליה הוי כשעת העמדה בדין ולפי זה הוה מצי לאוקמי מילתיה דרב כשנתפטמה מאליה ולא הוה צריך לאוקמיה ביוקרא וזולא ומיהו לפי האמת אפי' כשנתפטמה מאליה משלם כפל ד' וה' כעין שגנב כמו בטלה ונעשה איל דאמר לקמן דמשלם כפל ד' וה' כעין שגנב ואפי' שינוי לא קני משום דאמר ליה אטו מורא גנבי מינך דיכרא גנבי מינך הכא נמי כשנתפטמה מאליה מצי אמר ליה אטו שמינה גנבי מינך ודוקא ביוקרא וזולא הוא דקאמר רב כפל ד' וה' כשעת העמדה בדין

דלא שייך למימר אטו יוקרא גנבי מינך וטעמא אפרש לקמן בע"ה גבי הא דקאמר טלאים כדמעיקרא דמיס כשל עכשיו:

מה לי קטלה כולה מ"ל קטלה פלגא. פ"ה משום דהכחשה אתחלה דעביתה היא וקשה לר"י דלא שייכא הכחשה לעביתה מידי כיון שאם היה הורגה כולה בענין זה לא היה בה דין ד' וה' אלא הכי פריך מה לי קטלה כולה דאין הולכין בתר הדמים דהשתא דקנאה בשינוי ואיתה של גנב בתר מעיקרא שהיתה שלו וה"ה בקטלה פלגא ולפי זה ה"ה בהוכחשה ממילא דמשלם כדמעיקרא דמה לי מתה כולה מה לי מתה פלגא ודאי מתה כולה מאליה יש לחייבו כדמעיקרא שהיתה של גנב ולא בתר השתא וכי קא משני ומוקי מילתא דרב ביוקרא וזולא לא הוה מצי לאוקמי בכחשה דממילא ועוד אר"י דמלי לפרש בע"א מ"ל קטלה כולה מ"ל קטלה פלגא כלומר אפי' לא"ד אין לשחיטה אלא לנסוף ולא מחייב ד' וה' עד משהו אחרון אפ"ה לא אזלינן בתר הסיבות דהיא שעתא כפי מה שהוא שוה בשעה אחרון אלא כפי מה שהוה קודם שחיטה א"כ כי קטלה פלגא נמי דהייבו הכחשה לא אזלינן בתר השתא אלא בתר מעיקרא ולפי טעם זה ה"מ לאוקמיה מילתי' דרב בהוכחשה ממילא:

כפילא

כחושה והשמינה כו'. הגנב פעמה וקשיא לרב דאמר תשלומי ד' וה' כשעת העמדה בדין וקס"ד כין שנתה בין הכחישה הגנב בידיס: ומשני **משום דא"ל כו'.** אבל שנתה בדמים שהוקרו בהמות בשוק או שנתפטמה מאליה משלם כפל כי השתא: **והכחישה.**

אין לי אלא ידו חצירו וקרפיפו מנין ת"ל [1]**אם המצא תמצא** מ"מ א"כ לימא קרא או המצא המצא או תמצא תמצא מדשני קרא ש"מ תרתי: גופא אמר רב [2]קרן כעין שגנב תשלומי כפל [3]ותשלומי ארבעה וחמשה כשעת העמדה בדין מאי טעמא דרב אמר קרא גניבה וחיים אמאי קאמר רחמנא חיים בגניבה אחייה לקרן כעין שגנב [4] אמר רב ששת אמינא [5]כי ניים ושביב רב אמר להא שמעתא דתניא [6]כחושה והשמינה משלם תשלומי כפל ותשלומי ארבעה וחמשה כעין שגנב אמרי משום [7]ר"א"ל אנא פטימנא ואת שקלת ת"ש [8]השמינה והכחישה משלם תשלומי כפל ותשלומי ארבעה וחמשה כעין שגנב התם נמי משום דאמרינן ליה מה לי קטלה כולה מה לי קטלה פלגא כי קאמר רב [9]ביוקרא וזולא הוא דקאמר היכי דמי אילימא דמעיקרא שויא זוזא ולבסוף שויא ד' זוזי קרן כעין שגנב לימא פליגא דרב אדרבה [10]דאמר [11]רבה האי [12]מאן דגזל חביתא דחמרא מחבריה מעיקרא שויא זוזא ולבסוף שויא ד' זוזי תברה או שתייה משלם ד' איתבר ממילא משלם זוזא אמרי [13]כי קאמר רב כגון דמעיקרא שויא ד' ולבסוף שויא זוזא קרן כעין שגנב [14]תשלומי כפל ותשלומי ארבעה וחמשה כשעת העמדה בדין תני רבי חנינא לסיועיה לרב[15] בעה"ב שטען טענת גנב בפקדון ונשבע והודה ובאו עדים אם עד שלא באו עדים הודה [16]משלם קרן וחומש ואשם ואם משבאו עדים הודה [17]משלם תשלומי כפל ואשם וחומשו עולה לו בכפילו דברי רבי יעקב וחכמים

[1] אם המצא תמצא מ"מ א"כ לימא קרא או המצא המצא או תמצא תמצא מדשני קרא ש"מ תרתי: גופא אמר רב [2]קרן כעין שגנב תשלומי כפל [3]ותשלומי ארבעה וחמשה כשעת העמדה בדין מאי טעמא דרב אמר קרא גניבה וחיים אמאי קאמר רחמנא חיים בגניבה אחייה לקרן כעין שגנב [4] אמר רב ששת אמינא [5]כי ניים ושביב רב אמר להא שמעתא דתניא [6]כחושה והשמינה משלם תשלומי כפל ותשלומי ארבעה וחמשה כעין שגנב אמרי משום [7]ר"א"ל אנא פטימנא ואת שקלת ת"ש [8]השמינה והכחישה משלם תשלומי כפל ותשלומי ארבעה וחמשה כעין שגנב התם נמי משום דאמרינן ליה מה לי קטלה כולה מה לי קטלה פלגא כי קאמר רב [9]ביוקרא וזולא הוא דקאמר היכי דמי אילימא דמעיקרא שויא זוזא ולבסוף שויא ד' זוזי קרן כעין שגנב לימא פליגא דרב אדרבה [10]דאמר [11]רבה האי [12]מאן דגזל חביתא דחמרא מחבריה מעיקרא שויא זוזא ולבסוף שויא ד' זוזי תברה או שתייה משלם ד' איתבר ממילא משלם זוזא אמרי [13]כי קאמר רב כגון דמעיקרא שויא ד' ולבסוף שויא זוזא קרן כעין שגנב [14]תשלומי כפל ותשלומי ארבעה וחמשה כשעת העמדה בדין תני רבי חנינא לסיועיה לרב[15] בעה"ב שטען טענת גנב בפקדון ונשבע והודה ובאו עדים אם עד שלא באו עדים הודה [16]משלם קרן וחומש ואשם ואם משבאו עדים הודה [17]משלם תשלומי כפל ואשם וחומשו עולה לו בכפילו דברי רבי יעקב וחכמים

אין לי אלא בידו. פי' שגנבו בידו ממש גנו מצירו כלומר שהכישה במקל ממצירו של בעה"ב ובכנסה לגנו מצירו וקרפיפו ואילטריך לרבויי תצר לאשמועינן דאחר קונה אף לאוכחו דלא תימא כשליח דמיא ואין שליח לדבר עבירה קמ"ל דקונה כדמפרש בפ"ק דנ"מ (דף י:) דיש שליח לדבר עבירה היכא דשליח לאו בר מיוכח הוא וכן מוכח התם כדפרישית:

ליכתוב או אם המצא המצא או תמצא תמצא. משמע דאורמיה דקרא ליכתוב כ' פעמים מיבה אחת [2] וכן בהמוכל (לקמן פה.) גבי ורפא ירפא וקשה [3]דברים היו בוקעין (מגהדרין דף מ: ושם ד"ה מדהוה) קאמר גבי גז"ש דהיעב היעב דמופנה מדה"ל למכתב אי דרוש מדרוש אי מקור מחקור מדשני קרא בדבריה בהיעב כו' משמע דאי הוה כתב הכי לא הוה מופנה ואמאי אכתי הוה מופנה מדהוי ליה למיכתב אי דרוש דרוש אי מחקור מחקור וי"ל דאין ה"ג אלא משום דאין יורד לאותה סברא ונימא ליה למנקט כפל לשון השגור בכמה מקומות כמו הענין תעניק נתון תתן (דברים טו:)

גופא אמר רב קרן כעין שגנב. במסקנא דמילתא אמרינן דרב אייתי לענין יוקרא וזולא וא"ת ומאי קמ"ל מתניתין היא ברים הגזל קמא (לקמן דף נג:) כל הגזלנין משלמין כשעת הגזילה ואע"ג דמתני' משמע דלענין שינוי אייתי כגון עלים ועשאן כלים והתם (דף לז:) נמי קאמר בגמ' כל הגזלנים משלמים כשעת הגזילה לאתויי דר' אלעאי גזל עלה ונעשה איל נעשה שיטו בידו וקנאו מ"מ לענין יוקרא וזולא נמי אייתי כדמוכח בסוף המפקיד (נ"מ דף מג.)

[1] אם המצא תמצא מ"מ א"כ לימא קרא או המצא המצא או תמצא תמצא מדשני קרא ש"מ תרתי: גופא אמר רב [2]קרן כעין שגנב תשלומי כפל [3]ותשלומי ארבעה וחמשה כשעת העמדה בדין מאי טעמא דרב אמר קרא גניבה וחיים אמאי קאמר רחמנא חיים בגניבה אחייה לקרן כעין שגנב [4] אמר רב ששת אמינא [5]כי ניים ושביב רב אמר להא שמעתא דתניא [6]כחושה והשמינה משלם תשלומי כפל ותשלומי ארבעה וחמשה כעין שגנב אמרי משום [7]ר"א"ל אנא פטימנא ואת שקלת ת"ש [8]השמינה והכחישה משלם תשלומי כפל ותשלומי ארבעה וחמשה כעין שגנב התם נמי משום דאמרינן ליה מה לי קטלה כולה מה לי קטלה פלגא כי קאמר רב [9]ביוקרא וזולא הוא דקאמר היכי דמי אילימא דמעיקרא שויא זוזא ולבסוף שויא ד' זוזי קרן כעין שגנב לימא פליגא דרב אדרבה [10]דאמר [11]רבה האי [12]מאן דגזל חביתא דחמרא מחבריה מעיקרא שויא זוזא ולבסוף שויא ד' זוזי תברה או שתייה משלם ד' איתבר ממילא משלם זוזא אמרי [13]כי קאמר רב כגון דמעיקרא שויא ד' ולבסוף שויא זוזא קרן כעין שגנב [14]תשלומי כפל ותשלומי ארבעה וחמשה כשעת העמדה בדין תני רבי חנינא לסיועיה לרב[15] בעה"ב שטען טענת גנב בפקדון ונשבע והודה ובאו עדים אם עד שלא באו עדים הודה [16]משלם קרן וחומש ואשם ואם משבאו עדים הודה [17]משלם תשלומי כפל ואשם וחומשו עולה לו בכפילו דברי רבי יעקב וחכמים

מסורת הש"ס

[1] (ימות מ: וש"נ), [2] כ"מ מג., [3] כתוספות כ"מ מג: ד"ה אלא הני רבא, [4] (לקמן קו. שבועות לז:), [5] (ע' כתוס' פסחים מז: ד"ה ל"כ ותוס' מנחות יז: ד"ה לכתוב ותוס' סנהדרין לט: ד"ה אין), [6] (לקמן קו.), [7] גי' רש"א טלאים כדמעיקרא דמיס כשל עכשיו משמע וכו' וכן הוא גי' הר"מ ע"ש,

תורה אור השלם

[1]. אם הַמְצֹא תִמְצָא בְיָדוֹ הַגְּנֻבָה מִשּׁוֹר עַד חֲמוֹר עַד שֶׂה חַיִּים שְׁנַיִם יְשַׁלֵּם: שמות כב ג

גליון הש"ם

גמרא אמר רב ששת **אמינא** כי ניים. לעיל דף מז ע"ב וש"נ: תוס' ד"ה לכתוב וכו' וכן בהחובל נבי ורשא ורשא. וכן תענית ג ע"א מנחות יז ע"ב:

מוסף רש"י

אין לי אלא ידו. אין לי שימתיב כפל אלא כזמן שלקחו בידו (ב"מ נו:). גנבו חצירו וקרפיפו מנין. שאם נכנסה שם ונעל כפניה לגנבה, מנין שקנתה לו תלינו ומתחייב כפל (שם וכע"ז שם י:). **בעל הבית** שטען טענת גנב בפקדון. פטר עצמו ע"י גניבה שטען גנב בימי, ושומר חנם פטור מגניבה, ויקר"ל שאם נשבע ובא עדים משלם כפל כגנב עצמו, אבל אם הודה אח"כ אין כאן כפל דמודה בקנס פטור, אבל חומש ואשם יש משום שטיעת הפקדון (שבועות לז:). **משלם** קרן וחומש ואשם. ולא כפל, דאין משלם קנס על פי עצמו (לקמן קו:). **משלם** תשלומי כפל. משום עדים, ואשם. משום שטיעה, אבל חומש לא משלם (שבועות לז:).

עין משפט נר מצוה

יג א מי' פ"ז מהל' גניבה הל' יד סמג עשין עח טוש"ע מ"מ סי' שנד סעיף ב:
יד ב מי' שם סמג שם טוש"ע שם:
טו ג מי' שם הלכה יג סמג שם טוש"ע מ"מ שם סעיף ד:
טז ד טוש"ע שם בהג"ה ובסעי' ח:
יז ה מי' שם טוש"ע שם סעי' ד:
יח ו טוש"ע שם ס"ג:
יט ז מי' שם הלכה יד וס"ג מהל' גזילה הל' ו סמג שם טוש"ע מ"מ שם סעי' ג וסי' שסב סעי' י:
כ ח מי' פ"ז מהלכות גניבה הל"ד וס"ג מהלכות גזילה ה"ב סמג שם טוש"ע מ"מ סי' שנד ס"ג וסי' שסב סעי' יא:
כא ט מי' פ"ז מהל' גניבה הל' יד סמג שם טוש"מ סי' שנד:
כב י מי' פ"ז מהל' שכירות הלכה ח והל' ט וס"ז שם הל' ז והל' כ סמג לאוין רמח:
כג כ מי' פ"ד מהל' גניבה הלכה ז סמג עשין עא טוש"מ סי' שנב:

Torah-Box.com
diffusion du judaïsme aux francophones
Tél. FR : 01.80.91.62.91 - Tél. ISR : 077.466.03.32 - contact@torah-box.com